

העברה. ויש יחידים קורים קדושה. כולם כאחד וכו' והראשון נכון." תוספות מסכת חגיגה יג:

. . . והיינו אשר תקנו ויסדו אנשי כנסת הגדולה ביוצר ונותנין רשות זה לזה קדושה כולם כאחד עונין ואומרים. . . וראה עוד הרבה דעות במשך כל הדורות, שנחלקו על הקריאה הנכונה.

אוצר החכמה
13676

ולקיים את כל דברי תורתך באהבה

ובתפילת ערבית: ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך

בסידורים רבים מנוקד תורתך שהוא ניקוד הפסק. אבל אין פה כל הפסק, לא בשחרית ולא בערבית.

הנהוג בתפילה הוא שאפילו בהפסק קל מותר לנקד ניקוד הפסק: 'זהאר עינינו בתורתך, ודבק. . .'

'כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור' ויש סידורים שהעדיפו ניקוד הקשר בחלק ממקומות אלה (בתורתך, עבדך).

אבל נראה כי פה אין כל הצדקה לניקוד הפסק. ובאותו ענין, יש לשאול על מנהג עדות המזרח לנקד 'בורא פרי הגפן', וכגון זה, כי הרי גם הם מודים לניקוד הפסק בברכות רבות כמו 'המכין מצעדי גבר', 'שלא עשני עבד'.

(ויש מתרצים כי ברכה שנאמרת לפני ציבור, סיומה הוא 'אמן' של הקהל ואין צורך בניקוד הפסק.)

ותוליכנו קוממיות בארצנו

אחרי ששבנו לארצנו, תיקנו בסידורים אחדים את נוסח התפילה שתתאים לארץ ישראל. כן עשינו במקומות אחדים ואפשר ששינו בחלק מהם: בארצנו במקום לארצנו (וכן בברכת המזון ובמוסף) מטובה במקום מטובך (וראה בספר השתלשלות הסידור של שלמה טל עמוד נד, וסידור המקדש עמודים 138, 189). הסידור שלנו נועד רק לא"י, ולכן לא הבאנו את נוסח חו"ל בשום מקום, בתקווה לקיבוץ גלויות בקרוב בימינו. יש המתנגדים לנוסח 'בארצנו' בגלל התיבות 'ותוליכנו', 'תעלנו', כי נראה שיש להוליד או להעלות אל מקום כלשהו, אך אין זה מחויב לענ"ד. וראה את דברי הגר"ח אבולעפיה, ארץ חיים של ר' חיים סתהון, ר' פישל סלומון, מהר"ם בן חביב ועוד. אך ראה גם את דברי הרב יהודה עמיחי בקובץ אמונת עתיך מספר 100.

אוצר החכמה
13676